

הוראה מספר 11 – הסדרי השתתפות במערכת בהם משתתף מסתמך על שירותיו של

משתתף אחר

1. מבוא

בהתאם לסעיף 8 לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008 (להלן: "החוק"), חלה חובה על מפעיל מערכת מבוקרת לגבש כללים אשר יבטיחו את יציבותה, יעילותה ותפקודה התקין של המערכת ובכלל זה גיבוש דרישות הוגנות לחיבור למערכת מהמבקשים להשתתף בה. בהתאם לעקרון מספר 19 של העקרונות לתשתיות השוק הפיננסי (PFMI), שפורסמו באפריל 2012 על ידי הוועדה למערכות תשלומים וסליקה של ה-BIS (CPSS) והארגון הבינלאומי של רשויות ניירות ערך (IOSCO), תשתית שוק פיננסי תזוהה, תנטר ותנהל את הסיכונים המהותיים לתשתית השוק הפיננסי הנובעים מהסדרי השתתפות עקיפים.

הוראה זו מסדירה את הדרישה מהמערכות המבוקרות והמבוקרות מיועדות לזהות, לנטר ולנהל את הסיכונים מהסדרי השתתפות במערכת שבהם משתתף מסתמך על שירותיו של משתתף אחר על מנת לפעול במערכת ואת הצעדים שעליה לנקוט על מנת להפחית סיכונים אלו.

2. הגדרות

"מערכת תשלומים", "מערכת מבוקרת", "מערכת מיועדת", "מפעיל של מערכת תשלומים" -	כהגדרתם בחוק מערכות תשלומים ;
"מפעיל מערכת תשלומים" או "מפעיל מערכת" -	מפעיל מערכת תשלומים מבוקרת ומפעיל מערכת תשלומים מבוקרת מיועדת ;
"הפיקוח על מערכות התשלומים" או "הפיקוח" -	יחידת הפיקוח על מערכות תשלומים באגף מערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל ;
"משתתף במערכת תשלומים" -	מי שמוגדר כמשתתף על פי כללי המערכת ;
"כללי מערכת" -	הכללים שעל פיהם מופעלת מערכת תשלומים ;
"תנאי גישה" -	תנאי הסף המגדירים את הכשירות להשתתפות במערכת ;
"דרישות חיבור" -	דרישות בנושאים טכנולוגיים, תפעוליים, משפטיים ועסקיים המתייחסים ליכולת של המשתתף ו/או המשתמש להשתמש בשירותי המערכת ;

3. תחולה

- 3.1. הוראה זו תחול על כל מפעיל מערכת תשלומים אשר הוכרזה על ידי הנגיד כמערכת מבוקרת או מערכת מבוקרת מיועדת.
- 3.2. בנק ישראל רשאי בנסיבות העניין להתיר או לפטור מערכת תשלומים מתחולת סעיפים מסוימים בהוראה זו וכן לחזור בו מהפטור הניתן.

4. איסוף והערכת מידע

- 4.1. מפעיל המערכת יודא כי כללי, נהלי והסכמי מערכת התשלומים עם המשתתפים יאפשרו לה לאסוף את המידע הנדרש על פעילותם לצורך זיהוי, ניטור וניהול הסיכונים המהותיים הנובעים מהסדרי ההשתתפות השונים.
- 4.2. איסוף המידע יבוצע ישירות על ידי מפעיל מערכת התשלומים או באמצעות המשתתפים.
- 4.3. מידע זה יאפשר למפעיל מערכת התשלומים, לכל הפחות, לקבל מידע אודות:
- 4.3.1. זהות המשתתפים המסתמכים על שירותיו של משתתף אחר על מנת לפעול במערכת.
- 4.3.2. שיעור הפעילות (כמות וסכום) של משתתפים אלו מתוך סך הפעילות של המשתתף עליו הם מסתמכים על מנת לפעול במערכת ומתוך סך כלל הפעילות של כל המשתתפים במערכת.

5. דרישות למשתתפים שמסתמכים על שירותיהם משתתפים אחרים על מנת לפעול במערכת

- 5.1. מפעיל המערכת יקבע דרישות למשתתפים אלו באשר לאופן שבו הם מנהלים את קשריהם עם המשתתפים שמסתמכים על שירותיהם ככל שדרישות אלו רלוונטיות לפעולה היציבה והיעילה של מערכת התשלומים. דרישות אילו יכללו, בין היתר, את הנושאים הבאים:
- 5.1.1. דיווח תקלות וכשלים.
- 5.1.2. זיהוי וניטור אחר סיכונים שונים כדוגמת, סיכוני אשראי ונזילות.

6. השתתפות שלא דרך הסתמכות על שירותיו של משתתף אחר

- 6.1. מפעיל המערכת יקבע ספים ותנאים מבוססי סיכון שבעת עמידה בהם, לא תתאפשר השתתפות באמצעות הסתמכות על שירותיו של משתתף אחר (כל עוד מתקיימת עמידה בתנאי הגישה ודרישות החיבור למערכת). למשל, במצב בו משתתף אחראי לשיעור משמעותי מן העסקאות המעובדות על ידי מערכת התשלומים או לשיעור גדול באופן משמעותי מסך הפעילות של משתתף אשר מסתמכים על שירותיו.

7. סקירות סדירות של סיכונים

- 7.1. מפעיל המערכת יסקור באופן סדיר סיכונים שאליהם מערכת התשלומים עשויה להיחשף כתוצאה מהסדרי השתתפות בהם משתתפים מסתמכים על שירותיו של משתתף אחר על מנת לפעול במערכת וינקוט בצעדים להפחתת סיכונים אילו.
- 7.2. מפעיל המערכת יוודא כי רמת הסיכון הכוללת הנובעת מהסדרי השתתפות אלו תואמת למסגרת ניהול הסיכונים ומדיניות ניהול הסיכונים שנקבעו למערכת התשלומים.
- 7.3. מפעיל המערכת יקבע מדיניות לסקירה ועדכון כללי ונהלי מערכת התשלומים בהתייחס לכלל ההיבטים הנוגעים להסדרי השתתפות אלו במערכת התשלומים.

8. המידע המדווח ותדירות הדיווח

- 8.1. אחת לשנה, ועד ליום ה-1 במרץ של כל שנה, מפעיל המערכת יעביר לפיקוח דיווח מרוכז לגבי הפעילות במערכת של משתתפים אשר מסתמכים על שירותיו של משתתף אחר על מנת לפעול במערכת. דיווח זה יכלול את:
  - 8.1.1. זהות המשתתפים והנתונים אודות פעילותם כמפורט בהוראה זו.
  - 8.1.2. הדרישות אשר נקבעו למשתתפים שמסתמכים על שירותיהם משתתפים אחרים על מנת לפעול במערכת.
  - 8.1.3. הסיכונים אשר זוהו בהסדרי ההשתתפות השונים והצעדים הננקטים להפחתת סיכונים אילו.
  - 8.1.4. הספים שנקבעו לעידוד השתתפות שלא דרך הסתמכות על שירותיו של משתתף אחר, המשתתפים שעומדים בספים אלו והפעולות שנקטו על ידי מערכת התשלומים לצורך כך.
- 8.2. מפעיל המערכת יעביר לפיקוח את המידע המפורט בסעיף 8.1 לעיל לאחר כל שינוי שיבוצע בעותק נקי ובעותק עקוב אחרי שינויים, חודש ימים טרם כניסת השינויים לתוקף. במידה ונדרשות התאמות למערכת התשלומים בשל שינויים אלו, הדיווח יכלול את ההתאמות הנדרשות ולוחות הזמנים הרלוונטיים לביצועם.

9. המצאת המידע לבנק ישראל

- 9.1. מפעיל מערכת תשלומים יעביר את המידע שבהוראה זו באמצעות תקשורת מאובטחת ("יישום הכספת"). שימוש ביישום הכספת יבוצע לאחר תיאום מקדים עם הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל. הפיקוח על מערכות תשלומים רשאי לאשר את העברת המידע באמצעים אחרים.
- 9.2. המידע שבהוראה זו יועבר על ידי מפעיל המערכת לאנשי הקשר שימונו לעניין זה בפיקוח על מערכות תשלומים בבנק ישראל.

9.3. מפעיל מערכת תשלומים שהעביר מידע לפי הוראה זו, יודא את קבלת המידע אצל אנשי הקשר, כאמור בסעיף קטן 9.2 באמצעות הטלפון או באמצעות מייל מאנשי הקשר המאשר את קבלת המידע.

9.4. הדיווח לפיקוח יימסר באמצעות מסמך ממוחשב ולא בכתב יד.

9.5. מפעיל מערכת תשלומים אשר יושב בתוך מבנה בנק ישראל ועושה שימוש במערכות בנק ישראל, יעביר את המידע שבהוראה זו באמצעות רשת הדואר האלקטרונית הפנימית של בנק ישראל.

9.6. הדיווח יתבצע בהתאם למועדים הקבועים בהוראה זו. במידה ומפעיל מערכת התשלומים סבור כי הדיווח לא יתבצע במועד הנקוב, עליו להעביר לפיקוח, באמצעות הדואר האלקטרוני, בקשה בכתב לשינוי מועד הגשת הדיווח. הבקשה תכלול, בין היתר, את הפעולות שננקטו עד בקשת השינוי, את הסיבות לבקשת השינוי במועד הדיווח ואת תאריך היעד המבוקש להגשתו. דיווח שהשינוי במועד הגשתו לא תאושר על ידי הפיקוח על מערכות התשלומים יוגש במועד שנקבע לאותו דיווח.

10. פרסום ועדכון ההוראה

תאריך הפרסום	מהות העדכון
03.11.2019	פרסום ההוראה